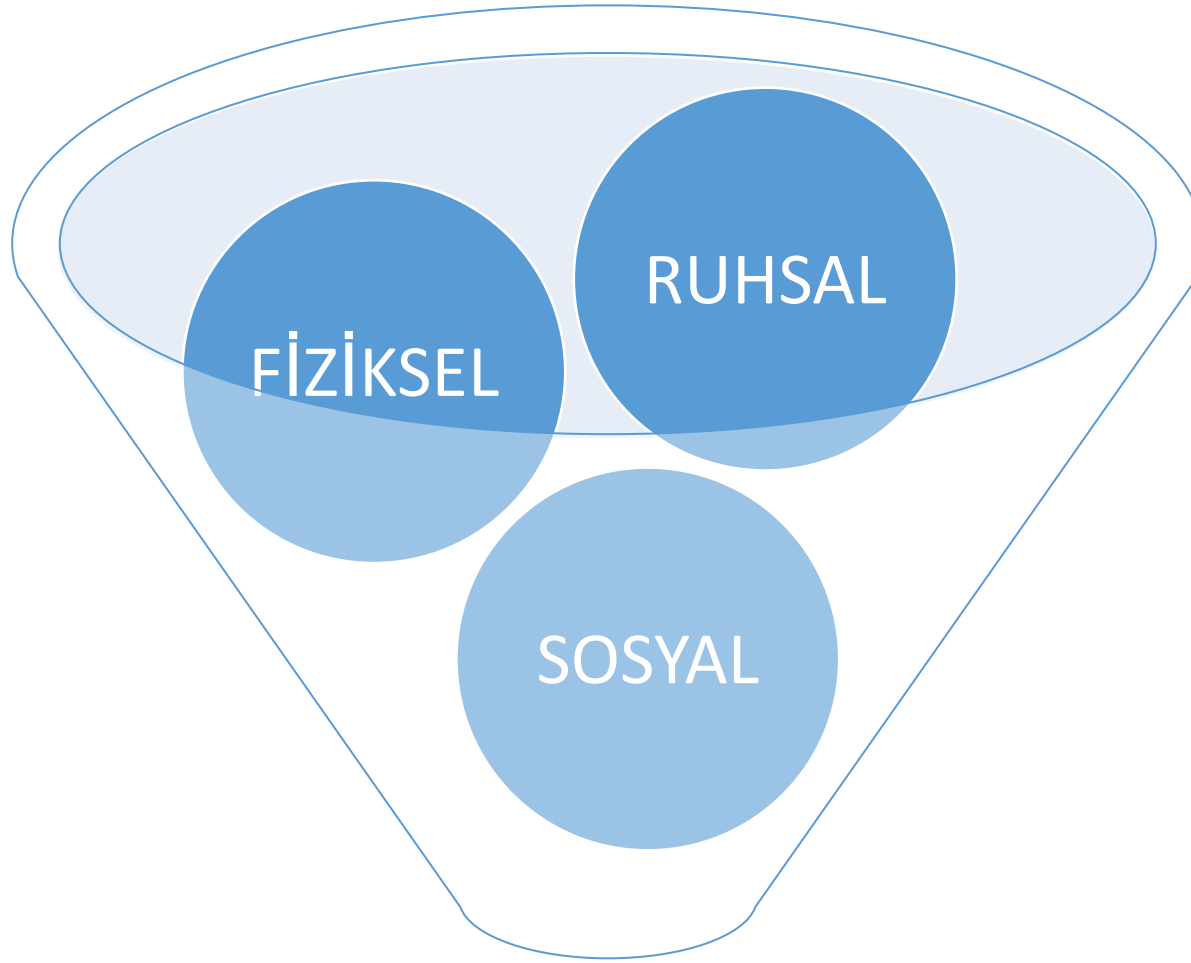

TEVİZLİK VE HİJYEN EĞİTİMİ

Öğr. Gör. Mücahit MUSLU

Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme Ve Diyetetik Bölümü

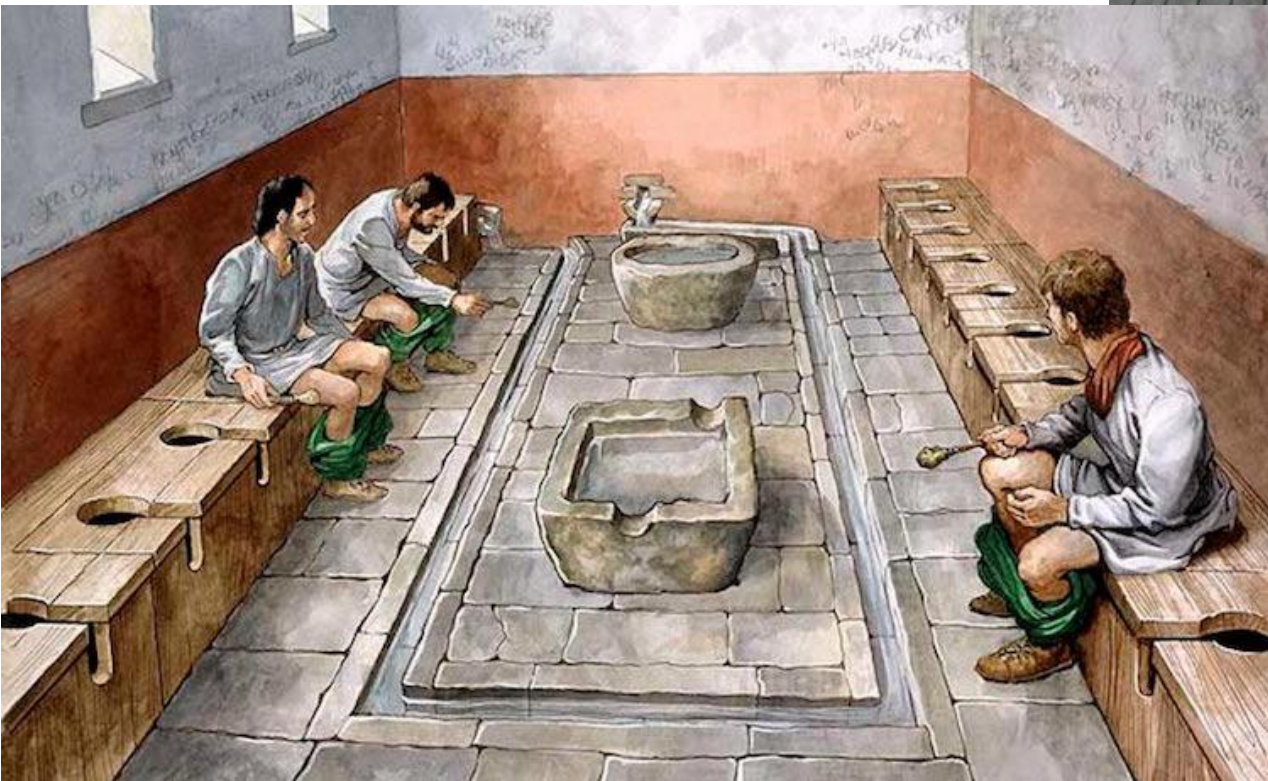
SAĞLIK

Bir araya gelmesi sonucu, kirin imha edilmesi için yapılan uğraşa **Temizlik** adı verilir,

HİJYEN

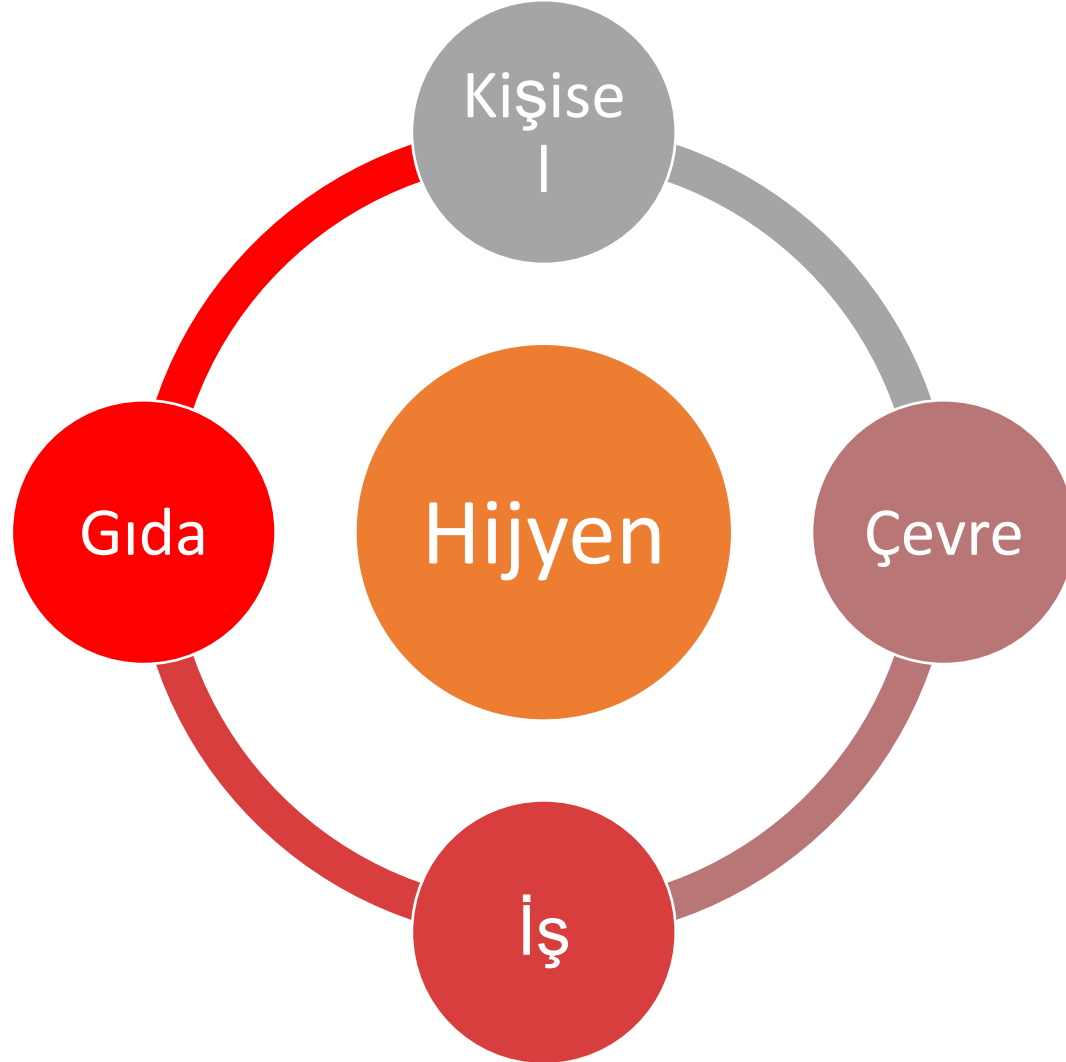
- Hijyen Yunan mitolojisinde, sağlık tanrıçasıdır (Hygieia).
- Hijyen, sağlık ve temizlik dolayısıyla sağlığın korunması anlamını taşıır.
- Hijyen tıbbın tanrısı sayılan Asklepios'un karısı olarak mitolojide yer almıştır (M.Ö. 293).

HİJYEN

- İnsan Sağlığını Korumak,
- Geliştirmek,
- Devamlılığını Sağlamak,
- Gereken önlemler ile sağlık konularını kapsayan bir bilim dalı,

- Hijyen, kişisel yaşam ve çalışma alanlarından toplum sağlığına uzanan etkinlik alanını kapsar

HİJYEN

Hijyen kurallarına uyulmasının sağladığı yararlar:

**Enfeksiyon
kontrolünü
gerçekleştirir,**

**Kazalardan
korunmayı
kolaylaştırır,**

**Sağlıklı, temiz
ortamın
oluşmasını sağlar,**

Hijyen sađlama da dikkat edilmesi gerekenler

- Kaliteli hammadde temini,
- İy işletme tasarımı,
- Uygun altyapının (hava, su zemin) sağlanması,
- Kemirgen ve hařerelerle m¼cadele,

- Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (International Organization for Standardization, ISO) tarafından çevre, sağlık, güvenlik, hijyen gibi konularda dünyadaki tüm işletme ve servislerin gereksinimlerini karşılamak üzere kalite yönetim ilkelerine göre geliştirilmiş olan standartlar **“Kalite Sistemleri”** olarak tanımlanmıştır.
- İyi Üretim Uygulamaları (İÜU) (Good Manufacturing Practices, GMP), 90’lı yıllarda Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (Food and Drug Administration, FDA) tarafından her türlü ürün ve hizmetin üretim aşamasından itibaren kişi ve kuruluşlara sunulmasına kadar geçen süreçte uyulması zorunlu kuralları kapsayan bir sağlık kalite standardı olarak kabul edilmiştir.

□ İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde çalışma ortamının gözetimi çok büyük öneme sahiptir. Çünkü çalışma ortamındaki tehlike ve riskler sürekli değişmekte ve yeni sağlık güvenlik sorunlarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

□ İşverenlerin çalışma ortamının gözetimi yükümlülüğü, 30/6/2012 tarih ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren **6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği yasası** ve bu yasaya göre çıkarılan çeşitli Yönetmeliklerde yer almaktadır.

□6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'na göre; işyerinde iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için “her türlü önlemi alma” yükümlülüğü bulunan işverenin, bunu ve denetleme yükümlülüğünü yerine getirdiğinin tespiti için, çalışma ortamının gözetimi ile ilgili sistem kurması ve yapılanları kayıt altına alması gerekir.

İş Hijyeni Programı adımları

- 1. Sağlık tehlikelerinin belirlenmesi**
- 2. Sağlık tehlikelerinin değerlendirilmesi**
- 3. Sağlık tehlikelerinin kontrolü**
- 4. Kayıt tutulması**
- 5. Çalışanların eğitimi**
- 6. Periyodik gözden geçirme.**

KİR

- Herhangi bir yüzeyde bulunan, istenmeyen **fiziksel, kimyasal veya mikrobiyolojik kalıntı,**
- Örneğin gıda işletmelerinde görülebilecek kirlerin yapısal olarak çeşitleri:
 - Organik kir,
 - İnorganik kir

KİR

- Kirlerin özelliklerine göre çeşitleri:

Serbest Kir: Toz, toprak,

Suda Çözünen Kir: İnorganik tuzlar, şeker,

Mikrobiyal Kir: Maya, küf mantar, bakteri,

Doğru temizleme maddelerinin tercih edilebilmesi için kirlerin yapısının bilinmesi gerekir.

KİR

- **Kir Çeşitleri** vücut kiri, tabiatta oluşan doğal kirler ve insanlar tarafından oluşturulan atıklardan oluşmaktadır.
- Serbest kir; yüzeyler üzerinden mekanik olarak uzaklaştırılabilen kirdir.
- Bağlı kir; bir çözücü yardımı ile yüzeyler üzerine bağlı hale gelmiş kir (Temizlenmesi için kimyasal ve mekanik işlemler gerektirir).

TEMİZLİK MALZEMELERİ :

Temizlik malzemeleri üçe ayrılır;

- a. Kimyasal temizlik maddeleri
- b. Temizlik araç gereçleri
- c. Su

Yukarıdaki üç ana unsurdan, en az ikisi bir araya geldiği zaman, istenilen şekilde temizlik yapılabilir.

KİMYASAL TEMİZLİK MALZEMELERİ :

Kimyasal madde içeren bileşimler, Kirin ve yerin özelliklerine göre:

□Nötr,

□Alkali,

□Asidik özellik taşıyan kimyasal maddelerdir.

KİMYASAL TEMİZLİK MALZEMELERİ :

- Yüzey aktif maddeler, çözücü maddeler, kompleks yapıcılar, asitler, alkaliler, ağartma maddeleri ve diğer katkı maddeleridir.
- Reaksiyon ile kirleri bulunduğu ortamdan uzaklaştırır,**
- Yanlış yerde kullanılan herhangi bir kimyasal temizlik malzemesi, kullanıldığı **malzemeye zarar verebilir.**
- Temizlik ürünleri kullanılmadan, ambalajı üzerindeki kullanım talimatlarınınin mutlak surette okunması gerekmektedir.

Temizlik Maddelerini Kullanırken Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar:

- Yüze ve amaca uygun ürün seçilmeli.
- Doğru Ürün / Doğru Yerde Etiketlerde belirtilen miktarda ve doğru yöntemle kullanılmalı.
- Doğru Miktar / Doğru Yöntem Kapları daima kapalı, ayrı bir yerde ve yiyecek maddelerinden uzakta saklanmalı.

Temizlik Maddelerini Kullanırken Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar:

- Kuvvetli alkali (PH: 12-14) ve kuvvetli asidik (PH: 1-3) maddeleri kullanırken; eldiven, gözlük ve maske kullanılmalı.
- Seyreltme yaparken daima su önce alınıp ürün suya eklenmeli.
- HİÇBİR ZAMAN BİR TEMİZLİK ÜRÜNÜ DİĞERİ İLE KARIŞTIRILMAMALIDIR.
- Etkisi azalabilir, tehlikeli olabilir, yüzeylere ve sağlığa zararlı olabilir

Kimyasal Temizlik Maddeleri ve Kullanıldıkları Yerler:

- **Alkol** : Bilgisayar, telefon ahizesi, fax cihazı ve televizyon,
- **Cam İlacı** : Tüm cam yüzeyler ve lake boyalı mobilyalar,
- **Mobilya Cilâsı** : Mahon, tik ve sair cilâlı ahşaptan yapılmış mobilya ve kapılar,
- **Halı Leke Sökücü** : Halı ve kumaş kaplı mobilyalar.
- **Halı Şampusu** : Halıların yıkanmasında.

Kimyasal Temizlik Maddeleri ve Kullanıldıkları Yerler:

- **Mermer Cilasası** : Doğal mermer, karo mozaik, ve linolyum esaslı sert zemin kaplamalarının cilâlanmasında.
- **Cila Koruyucu** : Cilâlı sert zeminlerin bakımı,
- **Kireç Çözücü** : Tuvalet, pisuar, lavabo, küvet, banyo teknesi ve çeşmeler,
- **Amonyaklı Genel Temizlik Maddesi** : Seramik, fayans, kapı kolu, çeşme ve sifon kolları,

Kimyasal Temizlik Maddeleri ve Kullanıldıkları Yerler:

- **Yağ Çözücü:** Mutfaklarda ve yağlı mekanlar,
- **Sıvı Sabun:** El temizliği,
- **Çamaşır Suyu:** Mop, lavabo, tuvalet, pisuar temizliği,
- **Bulaşık Deterjanı:** Toz bezlerinin yıkanması,
- **Dezenfektan:** Kapı, pencere kolu, sifon, çeşme, lavabo ve klozetler,
- **Koku Giderici:** Tuvaletlerdeki kötü kokuların bastırılması,
- **Parfüm:** Ofis ve yatak odaları, sigara ve nefes kokularının giderilmesi,

Standardizasyon

İlk 3S'in sürdürülebilirliğini sağlamak ve sürekli gelişimi temin etmek

SEIKETSU 4

Ayıklama

Gerekli olanların gereksizlerden ayrılması

SEIRI 1

5 Disiplin
SHITSUKE

5S'i bir kültür haline getirmek ve kalıcılığını sağlamak

Düzenleme

Çalışma verimini artırmak üzere gerekli her şeyi düzgünce yerleştirmek

SEITON 2

Temizlik

Her yeri her şeyi düzgünce temizlemek ve kirlilik kaynaklarını önlemek

SEISO 3

ÜNİVERSİTEDE ORTAM TEMİZLİĞİ VE BAKIMI

ÜNİVERSİTEDE ORTAM TEMİZLİĞİ VE BAKIMI

- Sınıflar / Odalar
- Tuvaletler
- Laboratuvarlar
- Genel kullanım alanları

• TEŞEKKÜRLER...